

УДК 271.4:[355.01+341.62]

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2022.44.2>

ВІЙНА ТА МИР В РЕТРОСПЕКТИВІ КАТОЛИЦЬКОГО ВІРОВЧЕННЯ

Василь Гоголь

*ПЗВО «Івано-Франківська академія Івана Золотоустого»,
факультет гуманітарних наук, кафедра богослов'я
вул. Софрона Мудрого, 22, 76019, м. Івано-Франківськ, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5236-885X>*

Віталій Деркач

*ПЗВО «Івано-Франківська академія Івана Золотоустого»,
кафедра соціально-гуманітарних дисциплін
вул. Софрона Мудрого, 22, 76019, м. Івано-Франківськ, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7706-801X>*

У статті розглядається ставлення Церкви до війни та миру, історичний розвиток церковної думки щодо насильства у світі та методи впливу Церкви на сучасний збройний конфлікт. Наскільки авторитетним є її голос, та чи все можливе є зроблене зі сторони Церкви для запобігання конфлікту. На сучасному етапі існування людства, проблема війна та збереження миру стали основними глобальними проблемами. Церква вповні усвідомлює свою відповідальність за встановлення миру у світі. Метою цього дослідження є як найширше розглянути думку церкви, рішення соборів та моральні дії у час війни, один із способів встановлення миру крізь призму досвіду католицької церкви. Останні такі події підтверджують необхідність розгляду теми сучасної війни та потребу згадувати наслідки військових конфліктів. Поверховість у підході до питання війни і миру наштовхує на глибоке розглянення, проблематики сучасної війни; висвітлення відношення Церкви до останніх подій у світі та дані нею моральні оцінки; на фоні останніх подій, що відбуваються у військовому і церковному житті, вияснити, яку роль у сучасному військовому конфлікті відіграє церква. Церква, як авторитетна інституція у питаннях моралі, покликана розглянути проблематику війни з моральної точки зору, і зробити все для того, щоб її голос був почутий, а вимоги щодо збереження миру були виконані. Зазначено, важливу роль релігії у глобальній політиці, щодо війни та подати значно ширше поняття, ніж просто участь релігійних інституцій у політичному процесі, ескалації або врегулюванні конфліктів. Звернено особливу увагу, на проблематику яку було досліджено статті, а саме проблематику сучасної війни у вчені Католицької Церкви. Особливу увагу приділялось війні інформаційній та світовій реакції на терористичні акти. Звернено увагу на сучасні засоби інформаційно-психологічної протидії та гуманність їх використання.

Ключові слова: війна, мир, мораль, віровчення, учительський уряд, церква, конфлікт, домовленості.

Постановка проблеми. Людство є схильне освячувати свої війни і конфлікти, щоб їх виправдати. Однак Церква вповні усвідомлює свою відповідальність за встановлення миру у світі. Християнство є релігією миру. Після свого Воскресіння Ісус, об'явившись апостолам, каже: «Мир вам». У Новому Завіті слово «мир» згадується 90 разів. Ісус Христос є найвищим виразником цього миру. Мир, «шалом», означає гармонію і цілісність, здоров'я і повний розквіт особистості. Він охоплює всі виміри життя: сімейне, соціальне, державне, міжнародне. Це набагато більше, ніж політична безпека, яку ми називаємо

миром. Збереження цього миру покладається на кожну особу. Однак, коли говоримо про насильство у світі – говоримо як про явище, притаманне всій історії людства. Війни будуть продовжуватися до другого пришествя Ісуса Христа, і ніякі зусилля пацифістів, культури і релігії не зможуть їх припинити. Питання про війну і ставлення до неї різних релігій належить до найскладніших і спірних питань в богослов'ї. Однак складність духовної праці на цій ниві не повинна нас лякати. Серцевина християнської відповіді пов'язана з миром, якого покликаний шукати кожен віруючий.

Католицька богословська традиція до XX ст. в рішеннях соборів, папських документах, працях святих отців і богословів щороку не висвітлювала проблем війни і миру. На соборах розглядалися проблеми віри: богословсько-догматичні, доктринальні, моральні; проблеми Церкви: внутрішньо-дисциплінарні, церковно-політичні тощо. Свого часу, коли тривали хрестові походи і протестантські війни, проблеми війни і миру відходили на задній план. Католицьке богослов'я, перш ніж дало визначення понять «війна» і «мир», пройшло складний шлях. Та на відміну від православного, зуміло дати чіткі дефініції.

Метою статті є дослідити один із способів встановлення миру крізь призму досвіду католицької церкви. висвітлили важливість екуменічної співпраці, для реалізації мети дослідження були поставлені такі завдання: З'ясувати роль, поведінку, цілі та завдання церкви у час війни виклики які повстають перед церквою, висвітлити важливість служіння, а також специфіку та особливості міжконфесійної співпраці як невід'ємної частини системи душпастирства у час війни. У даній статті візьмемо до уваги рішення соборів, а також офіційні документи церкви, щоб охопити та опрацювати як найбільше матеріалу по даній тематиці а також розглянути моральну точку зору стосовно війни. Дати характеристику поняттю «війна» та «мир» у богословському ключ використується порівняльно – аналітичний метод.**Виклад основного матеріалу.** Християнство є релігією миру. Після свого Воскресіння Ісус, об'явившись апостолам, каже: «Мир вам». У Новому Завіті слово «мир» згадується 90 разів. Ісус Христос є найвищим виразником цього миру. Мир, «шалом», означає гармонію і цілісність, здоров'я і повний розквіт особистості. Він охоплює всі виміри життя: сімейне, соціальне, державне, міжнародне. Це набагато більше, ніж політична безпека, яку ми називаємо миром. Збереження цього миру покладається на кожну особу. Однак, коли говоримо про насильство у світі – говоримо як про явище, притаманне всій історії людства. Війни будуть продовжуватися до другого пришествя Ісуса Христа, і ніякі зусилля пацифістів, культури і релігії не зможуть їх припинити. Питання про війну і ставлення до неї різних релігій належить до найскладніших і спірних питань в богослов'ї. Однак складність духовної праці на цій ниві не повинна нас лякати. Серцевина християнської відповіді пов'язана з миром, якого покликаний шукати кожен віруючий. В переважній більшості християни шукають захисту в часі війни у Храмах, моліннях перед іконами де бачать таїнство воплощення Бога [2, с. 19-21].

Католицька богословська традиція до XX ст. в рішеннях соборів, папських документах, працях святих отців і богословів широко не висвітлювала проблем війни і миру. На соборах розглядалися проблеми віри: богословсько-догматичні, доктринальні, моральні; проблеми Церкви: внутрішньо-дисциплінарні, церковно-політичні тощо. Свого часу, коли тривали хрестові походи і протестантські війни, проблеми війни і миру відходили на задній план. Католицьке богослов'я, перш ніж дало визначення понять «війна» і «мир», пройшло складний шлях. Та на відміну від православного, зуміло дати чіткі дефініції. Аналогічну ситуацію можемо спостерегти у рішеннях соборів Київської Церкви, які практично не піднімали питання проблематики війни, хіба що Володимирський собор 1274 року у своїх рішеннях розглядає дане питання. [5, с. 99 – 101].

На ґрунті релігійної нетерпимості у країнах Європи було пролито чимало крові – Франція (XVI-XVII ст.) – боротьба проти гугенотів; Німеччина (XVI ст.) – релігійні війни; Англія (XVI ст.) – релігійний терор за часів королеви Марії і Єлизавети; Іспанія (XVI ст.) – спалювання протестантів за часів Филипа II; гайдамаччина в Україні (XVIII ст.) тощо. При цьому часто проповідувалась релігійна нетерпимість і винятковість. Тому при аналізі духовних процесів тих часів звертається особливу увагу на богословську думку і її розвиток. Перший Ватиканський Собор 1869-70 р. скликався через триста років від попереднього Тридентійського 1545-63 р. Вище згадані події відбувались саме між цими соборами [7]. Змінювалась суспільна психологія народів світу. Під час Першої Світової війни католики Європи опинилися по обидва боки фронту братовбивчої війни. Після Версальського договору католицьке богослов'я миру носило характер млявого пацифізму. У 20-30 роках тривала підготовка до нової світової війни, пацифізм швидко здав свої позиції і голосу Католицької Церкви в цих подіях не було чути [1]. Це означає, що на той час не існувало якогось інтегрального документу з даних проблем, який би класифікувався як голос Церкви. Єрархи, священики, віруючі, звичайно, займали чітку християнську позицію стосовно геноциду народів. Під час Другої Світової війни та в повоєнний період війна розглядалась як явище недосконалого світу, але чіткої позиції щодо цього питання Католицька Церква ще не виробила. З початком “холодної війни” деякі католицькі богослови розглядали ядерну зброю як стримуючий фактор і вважали за можливе її застосування проти вірогідного противника – СРСР. Такі заяви деяких католицьких і протестантських богословів зараз розцінюються як реакція на гоніння Церкви в СРСР та інших соціалістичних держав, які ототожнювались із царством Сатани [12].

Назагал, позиції Католицької Церкви в період від кінця XIX ст. до середини XX ст. був притаманний догматизм, небажання прислухатися до альтернативних позицій, замкнутість на внутрішні проблеми [12]. Однак, процес внутрішніх змін тривав, і вже на Другому Ватиканському Соборі його учасники не оминули жодної більшої проблеми людства. Ці рішення оновили Католицьку Церкву і продовжують визначати положення та відношення Церкви до сучасного світу.

«Pacem in Terris» – початок змін в поглядах Католицької Церкви на існуючі проблеми в світі В енцикліці Йоана XXIII «Мир на землі» вперше за багаторічну історію була викладена реалістична оцінка складного міжнародного стану, розкрито негативні наслідки ядерної війни, вказано на необхідність мирного співіснування всіх країн і мирне врегулювання міжнародних конфліктів, вимагалась заборона ядерних озброєнь [8, с. 51]. «Pacem in Terris» зосереджується головним чином на державно-політичних взаєминах між людьми і спільнотами в рамках держави і між державами [14, с. 51]. Вкотре наголошується, що кожна правова влада походить від Бога (Рм. 13, 1-6), підкреслюючи, що влада тільки тоді є частиною Божого авторитету, коли вона є контрольована Божим законом. Влада повинна опиратись, головним чином, на моральні засади, які шанують людську гідність. Якщо державна влада приймає закони, що суперечать моралі і Божій волі, то такі закони громадянина ні до чого не зобов'язують. Коли державна влада не шанує прав і обов'язків кожної людини і їх не оберігає, вона нехтує своїм моральним обов'язком і виявляє брак розуміння свого суспільного завдання. Папа закликає до припинення гонки озброєнь в ім'я справедливості; не допустити третьої світової війни. Багато положень енцикліки знайшли своє відображення у документах Другого Ватиканського Собору. Ці погляди на існуючу ситуацію були дійсним поглядом Церкви.

Найповніше відношення Церкви до війни і миру було відображено в документах, прийнятих на Соборі (Душпастирська Конституція «Про Церкву в сучасному

світі» – *Gaudium et spes*). У вступі до п'ятого розділу Конституції «Про плекання миру і міжнародної спільності» сказано: Собор, вияснюючи правдиве і шляхетне поняття миру, засуджуючи страхіття війни, закликає гаряче всіх християн, щоб вони за допомогою Христа, творця миру, співпрацювали з усіма людьми для укріплення між ними миру – в справедливості й любові» [9].

В цьому контексті Другий Ватиканський Собор дає визначення, що «мир не полягає у відсутності війни і не обмежується тільки до встановлення рівноваги між протилежними силами, але слушно і властиво визначається як діло справедливості, являється плодом ладу, встановленого в людській спільноті її Божественним Засновником. Для побудови миру необхідна рішуча воля пошанувати інших людей та їх гідність, і повсякчасна братерська поведінка. Таким чином мир є плодом любові, яка йде далі, за те, чого вимагає справедливості» [9, с. 601]. В даному документі Церква також висловила своє відношення до сучасних методів ведення війни, особливо щодо застосування зброї масового знищення. «Страхіття і лихоліття воєн сьогодні зростають з-за наукового вдосконалення зброї. Вживши такої зброї, воєнні дії можуть спричинити величезні спустошення, які далеко переростають межі дозволеної оборони. Все це примушує нас, щоб справу війни прослідити за цілком новими поглядами» [9, с. 603]. В цитованому документі підкреслюється значення Міжнародного Гуманітарного Права щодо жертв війни. Учасники Собору засудили гонку озброєнь, виступили проти будь-яких спроб тероризму як під час бойових дій, так і поза ними.

Гасло Другого Ватиканського Собору – це оновлення і осучаснення життя і діяльності Церкви у світі. Папа Іван XXIII кинув клич: *Aggiornamento* (оновлення). Цей клич є особливо актуальним сьогодні.

«Відповідь християн на насильство у світі може полягати тільки у сприйнятті духа Христа і в надії, яку породжує Христова Церква, не зважаючи на світове насильство» [3, с. 20].

В окружному посланні папи Івана Павла II «*Evangelium vitae*» («Євангеліє життя») «Про цінність і непорушність людського життя» сказано, що насильство цілком міняє умови життя людини. Однак, навіть вбивця не втрачає своєї людської гідності – сам Бог цьому запорукою (Бт. 4, 15). Якщо б Каїн дістав заслужену кару, то люди не змогли б виявляти милосердя при покаранні, але негайно б карали винних [4, с. 18].

Реагуючи на події 11 вересня 2001 року папа Іван Павло II у своїх зверненнях констатує той факт, що тероризм легше поширюється в тих країнах, де придушується гідність особи. Папа засудив тероризм як форму злочину проти людства. Він вимагає перегляду ситуації, яка сприяє розвиткові тероризму [11].

Загально відомо, що в сучасному військовому конфлікті релігійний фактор інтенсивності використовується. Використання релігії для політичних маніпуляцій є злочином. Після подій 11 вересня коментатори терору поділилися на дві групи:

1. що іслам санкціонує терор;
2. що Коран не має підґрунтя для терору [17].

До першої групи належать світські моралісти. Релігійні лідери традиційних християнських конфесій заявляють, що іслам є релігією миру. Німецький кардинал Joachim Meisner говорить, що він не думає, що Іслам є релігією миру, оскільки не знає жодної існуючої країни, де б ісламські лідери проголошували релігійну толерацію. Толерація проголошується там, де ісламістів є менше [13]. Офіційні представники Католицької Церкви заявляють, що Іслам не є схильним до підтримки тероризму. В минулому іслам служив розсадником толеранції і вкорінення миру. Найбільшою проблемою в теперішній час є те, що прогресивні кола ісламських діячів не дискутують на теми терору і не заперечують

використання ісламу в терористичній боротьбі. Теологічна дискусія майже відсутня. При цьому потрібно чітко розрізняти між терористами будь-якої релігії та ісламським тероризмом, який має свою специфіку [16].

Розвиткові ісламського екстремізму сприяє освітня політика (брак освіти), що спричинює, наприклад в Пакистані, поширенню радикальних теологічних шкіл, де навчають специфічній теології та військовому вишколу. Студенти утримуються там безкоштовно [16]. Однак на противагу цьому виступили у вересні минулого року представники найбільш поважаного у світі теологічного університету Al Azhar University, засуджуючи тероризм як явище [13]. Навіть деякі радикальні ісламські лідери (Аятолла Хомені) свого часу зазначали, що війна проти тероризму – це світова війна. Саме навмисне вбивство є засуджене ісламським законом. І терористи вмирають не як мученики, а як вбивці.

Перебуваючи в Казахстані, папа Іван Павло II висловив свою повагу до автентичного Ісламу. Він висловив також надію, що правовірні мусульмани об'єднають свої зусилля, щоб переглянути відношення до тероризму. Бог не є тираном людини, а тероризм викривлює образ Божий і принижує гідність людської особи [17].

«Не підлягає сумніву, що внутрішня цінність життя і обов'язок любити самого себе, як і інших, складають основу істинного права на самооборону [4, с. 98].

«Необхідна оборона є не тільки правом, але й обов'язком того, хто відповідає за життя іншої особи, за спільне благо в сім'ї, або держави [6, с. 518]. Та часом стається так, що при захисті від агресора його позбавляється життя. В такому випадку провина за смерть лягає на самого агресора, що своїми діями підставив себе під удар. До того ж останній несе моральну відповідальність за заподіяну кривду [4, с. 99].

Одразу ж після терактів у пресі постали різні коментарі з цього приводу. Ватиканський секретар, відповідальний за справи зовнішніх стосунків із країнами Jean-Luis Tauran заявив, що не зважаючи на заяви преси, у Ватикані не було розділу думок щодо справедливості ударів у відповідь. Святий Престол надіявся на мирне врегулювання конфлікту, одночасно в особі єпископів заявляючи, що кожна відповідь на атаки не може бути актом помсти, але актом справедливості, метою якого є виправдати завдану кривду і припинити розпалювання терористичного конфлікту [17]. Американські атаки у відповідь відповідають критеріям «справедливої війни». 9.10.2001 року американські єпископи зробили заяву, що відповідь американської армії на терористичні акти буде виправданою доти, доки в обмежений спосіб спрямовуватиметься на терористів і їх спонсорів, [18] але не на мирне населення. Сучасна військова операція, повинна відповідати таким критеріям:

- операція проводиться з метою захисту невинного життя;
- об'єктами атак не повинні стати цивільні громадяни;
- при ударі у відповідь не можна використовувати ЗМЗ, яка поширюється не на конкретних осіб, а на територію.

Коментуючи заяви єпископату, архієпископ Jean-Luis Tauran приводить порівняння, що під час проведення операції «Буря в пустелі» 1991р., американською стороною не бралось до уваги умови «законної війни». Спочатку завдавали ударів, а потім зорганізували штучні переговори. Святіший Отець засудив цю акцію як несправедливу, висловлюючи побоювання, що ця операція може призвести до війни з ісламським світом [17]. В даному випадку американська сторона закликала до переговорів, і коли вичерпалися засоби вирішення конфлікту мирним шляхом – завдалось ударів у відповідь.

Кардинал Рацінгер заявляє, що такі дії мусять провадитись тільки в рамках поваги до юридичних і моральних законів, шануючи гідність особи [10].

Принцип «справедливої війни» буде збережений тоді, коли воєнні дії будуть поєднані з гуманітарною допомогою людям, що стали жертвами талібану, зокрема афганцям. Якщо уряд відмовляється покласти край терористичним організаціям, то цей уряд стає співучасником тероризму. В часі воєнних дій американський уряд повинен допомогти Афганістану в гуманітарний спосіб [12].

Німецький кардинал Joachim Meisner заявив, що вбивство Усами Бен Ладена є законним, однак судова справа була б більш виправданою. У зв'язку із цим приводиться порівняння, чи вбивство Гітлера було б справедливим. Людство повинно захистити себе від монстрів, що приносять смерть [13].

У пізнішій заяві Святішого Отця сказано, що зло повинно бути точно визначено, кримінальне покарання повинно бути тотожним до міри злочину і завжди бути персональним. Воно не може бути поширеним на націю чи етнічну групу, чи релігію, до якої терористи можуть належати.

Але відповідь терористам повинна бути спрямована не тільки на наслідки, а й на ґрунт, на якому воно виростає, щоб знищити прояв насилля в зародку. [13]. Одночасно ситуація, що склалась в Афганістані, не дозволяє забувати про інші частини світу, де продовжуються війни [13]. Aggiornamento, оновлення. Сьогодні це гасло стало ще більш актуальним. Виникли нові нагоди для війн і нові способи винищення людства. Складна воєнно-політична ситуація вимагає перегляду і розвитку морального принципу “справедливої війни”. Католицький єпископат є одностайний у тому рішенні, що в даному випадку християнська традиція повинна бути оновлена [10].

«В багатьох випадках вживання терору вважається новим способом ведення війни» [9, с. 603]. В даній роботі вже згадувалось, що однією з причин поширення тероризму є те, що він виникає як відповідь «малопотужних» держав на державний тероризм наддержав. Патріарх Єрусалиму закликав до загального перегляду міжнародної політики. «Віднова насильства заставляє нас передумати способи стосунків між людьми». Патріарх закликає великі країни, щоб переглянули критерії міжнародної політики в світі, щоб в політичних методах здійснювалась повага до особи [18]. Суспільство мусить рефлексувати над способом свого життя. Терористичні акти відтягнули американців від гедоністичного свята, від зверхньої поведінки. «Неморальність західного суспільства, – говорить кардинал Joachim Meisner, – витворила в мусульманському світі негативний стереотип мислення по відношенні до нього. Коли жінки роблять аборти, гомосексуалісти одружуються, панує культ оголеної жінки, – мусульмани вважають, що ми більше не люди. Де знайти моральний приклад, коли депутат в Бундестазі має п'ять жінок; канцлер Гергардт Шродер і міністр закордонних справ Джоска Фішер одружені чотири рази. Шлюб без Бога, уряд без Бога, усе без Бога. Ми стали суспільством без суспільства» [13].

Хоча другий Ватиканський Собор закликав «прослідити справу війни за цілком новими поглядами» бачимо, що в цьому напрямку належні зусилля не прикладалися. Подібно, як МГП у справі обмеження застосування ЗМЗ та інших озброєнь запізнюється на одну війну, так і Церква у своїх кроках щодо збереження миру не завжди вживає належних заходів. Не приділялась належна увага терористичним аспектам сучасної війни, які міняють її суть та змінюють характер сучасного війська. І, якщо тероризм прогресує у країнах із низьким рівнем життя, то мир плекатиметься тільки там, де шанується гідність особи. Але кожній особі потрібно особисто розказати про її гідність.

Висновки. В цій статті розглянуто проблематику сучасної війни у вченні Католицької Церкви. Особливу увагу приділялось війні інформаційній та світовій реакції на терористичні акти. Звернено увагу на сучасні засоби інформаційно-психологічної протидії та

гуманність їх використання. Сьогодні Церква констатує факт, що традиція «справедливої війни» не була вчасно переосмислена. Не приділялось належної уваги війні терористичній, що потягнуло за собою важкі наслідки. Було також сказано, що голосу Церкви у військових спільнотах не чути без її речника – духовного провідника-священника. Однак, найголовнішим є те, чи приймається до уваги при цьому цінність людської особи, про яку часто говорять церковні лідери.

Література

1. Горбаченко Т. Співвідношення теології миру і теології культури в католицькій футурології / конференції Християнська любов та військовий обов'язок: Матеріали міжнародної науково-практичної. Київ, 1997. Неопубліковане.
2. Деркач В. Біблійні передумови розуміння іконопочитання. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2022. Випуск 43, с. 18-24.
3. Дюбост М. Пастир миру. Християнські погляди на війну та армію. Львів, 2000. 130 с.
4. Йоан Павло ІІ. 1995. Evangelium Vitae. Енцикліка. URL: http://www.pro-life.vinnica.ua/personaggi/evangelium_vitae.pdf
5. Каськів О. Партикулярне право УГКЦ: джерела, історія, кодифікація. Навчальний посібник. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2018 – 372 с.
6. Катехизм Католицької Церкви. Синод Української Греко-Католицької Церкви, 2002. 772 с.
7. Коханчук Р. Проблеми війни та миру в католицькій теології ХХ ст. Науковий реферат Київ: ВГІ НАОУ, 2000. 27 с.
8. Прибутко П. Деякі методологічні аспекти аналізу боротьби християнської Церкви за мир. Історико-філософський підхід. Проблеми свободи совісті в ЗС України: Матеріали наукової конференції. Київ: КВГІ, 1997. 72 с.
9. Радість і надія (Gaudium et spes) Душпастирська Конституція Про Церкву в сучасному світі. Документи Другого Ватиканського Собору. Львів: Свічадо. 1996.
10. Cardinal Ratzinger Says. URL: <http://www.katolsk.no/nyheter/2001/11/19-0007.htm>
11. Current Concerns Pope calling for Reconciliation and Dialogue URL: <http://www.currentconcerns.ch/archive/20011112.php>
12. George Weigel on Just War Principles. URL: <http://www.katolsk.no/nyheter/2001/10/15-0011.htm>
13. German Cardinal Says Killing Bin Laden morally Justified. URL: <http://www.katolsk.no/nyheter/2001/11/19-0009.htm>
14. John XXIII. Peas on Pacem in Terris. Boston: St. Paul books and media, Mass. Переклад та інтерпретація: М. Чировський. Введення до суспільно-господарської науки Церкви. Львів: Свічадо, 1994. 134 с.
15. Pope Appeals For Help for Peoples of Afganistan. URL: <http://www.worcesterdiocese.org/news/cfp/pdf/cfp011026.pdf>
16. Terrorists Threaten Mainstream Islam too. URL: <http://www.katolsk.no/nyheter/2001/10/15-0012.htm>
17. Top Vatican Official Says US Action Justified URL: <http://www.katolsk.no/nyheter/2001/10/15-0009.htm>
18. US Bishops Respond to Counterattac on Taliban and Bin Laden. URL: <http://www.katolsk.no/nyheter/2001/10/10-0001.htm>

WAR AND PEACE IN RETROSPECTIVE OF THE CATHOLIC STUDIES

Vasyl Gogol

Private Higher Education Institution «Ivano-Frankivsk Academy Ivana Zolotoustoho»,

Faculty of Humanities, Department of Theology

Sofron Mudry str., 22, 76019, Ivano-Frankivsk, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5236-885X>

Vitaliy Derkach

Private Higher Education Institution «Ivano-Frankivsk Academy Ivana Zolotoustoho»,

Department of Social and Humanitarian Disciplines

Sofrona Mudroho str., 22, 76019, Ivano-Frankivsk, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7706-801X>

The article examines the Church's attitude to war and peace, the historical development of the Church's opinion on violence in the world, and the methods of the Church's influence on modern armed conflict. How authoritative is church's voice, and whether everything possible has been done by the Church to prevent conflict. At the current stage of human existence, the problem of war and peacekeeping have become the main global problems. The Church is fully aware of its responsibility for establishing peace in the world. The purpose of this study is to consider as broadly as possible the thought of the church, the decisions of the councils and the moral actions in time of war and one way of establishing peace through the prism of the experience of the Catholic Church.

Recent events confirm the need to consider the topic of modern war and the need to reconcile the consequences of military conflicts. The superficiality of the approach to the issue of war and peace prompts a deep consideration of the problems of modern war; highlighting the attitude of the Church to the latest events in the world and its moral assessments; against the background of recent events taking place in military and church life, to find out what role the church plays in the modern military conflict. The Church, as an authoritative institution in matters of morality, is called to consider the problems of war from a moral point of view, and to do everything to ensure that its voice is heard and the requirements for maintaining peace are met.

It is noted, the important role of religion in global politics, in relation to war and to present a much broader concept than just the participation of religious institutions in the political process, escalation or settlement of conflicts. Special attention was paid to the problems that were investigated in the article, namely the problem of modern war among scholars of the Catholic Church. Also, special attention was paid to the information war and the global response to terrorist acts. Attention is drawn to modern means of informational and psychological countermeasures and the humaneness of their use.

Key words: war, peace, morality, creed, teacher government, church, conflict, agreements.